

Ara fa tot just un any, el País Valencià va convertir-se en la primera comunitat autònoma en adherir-se al Fons de Liquiditat Autònoma. Des d'aleshores, la Generalitat Valenciana ha sobreviscut gràcies a les injeccions de l'estat. Descartada la revisió del model de finançament a què aspirava el Consell, els esforços de la Conselleria d'Hisenda se centren a aconseguir un objectiu de dèficit per sobre de l'1,3%.

Els deures pendents del conseller Moragues

És molt possible que Juan Carlos Moragues s'haja maleït mil voltes per haver acceptat, a principis de desembre passat, el càrrec de conseller d'Hisenda. Que la tasca era ingrata li ho va anticipar, sense embuts, el seu nou cap. "T'ha tocat ballar amb la més lletja", li va dir en la seua presa de possessió Alberto Fabra. En els vuit mesos que porta al capdavant del seu departament, aquest funcionari del cos superior d'inspectors de la Hisenda de l'estat s'ha convertit en un habitual de l'AVE a Madrid, on de fa any i mig els tècnics del Ministeri d'Hisenda tutel·len cada pas que dona la Generalitat Valenciana a l'hora de gestionar la misèria de les seues arques públiques. A Moragues, un home a qui cataloguen de recte i precís en el quefer diari, li correspon prendre nota de tot allò que li pauten els homes de Cristóbal Montoro per a després aplicar-ho des del seu despatx del carrer del Palau. Entre visita i visita, el conseller tracta de convèncer-los, amb més pena que glòria, que el problema de partida de les arques públiques valencianes està en un model de finançament que ha perjudicat històricament els valencians. Amb aquest argument sota el braç, el titular d'Hisenda ha tractat de convèncer el Ministeri d'Hisenda que és peremptori revisar el model de finançament. La insistència, però, ha estat infructuosa. Lluny queden ja, per a Moragues, la molt més plàcida

i funcional vida com a delegat de l'Agència Tributària a la demarcació de Castelló. EL TEMPS repassa, a continuació, alguns dels assumptes pendents als quals s'enfronta Moragues:

■ **EL FLOTADOR DE L'ESTAT.** Divendres 20 de juliol de 2012, el País Valencià es va convertir en la primera comunitat autònoma que demanava adherir-se al Fons de Liquiditat Autònoma (FLA), amb una sol·licitud de 3.500 milions d'euros. Ha passat tot just un any d'aquell anunci i el FLA s'ha convertit en el salvavides a què el govern d'Alberto Fabra s'amarra per evitar el naufragi. Si fins ara la Generalitat ha pogut fer front als seus compromisos, ha estat gràcies als diners que s'han injectat a través dels diversos mecanismes habilitats per l'estat. El febrer d'aquest any, la Generalitat va sol·licitar al FLA 2.311 milions d'euros, dels quals 1.598 anaven destinats al venciment de deute i 713 havien de cobrir el dèficit autoritzat. La setmana passada, a més, el vice-president José Ciscar va anunciar que demanaran almenys 2.000 milions d'euros del nou pla de pagament als proveïdors, que amplia els conceptes arrellegats en l'anterior pla i inclou ajuntaments, pagaments a les farmàcies, concerts en sanitat, educació, serveis socials, instituts tecnològics i universitats, que fins ara n'havien quedat exclosos. Falta veure, d'aquí a final d'any, quina quan-

titat s'habilita a través del FLA en cas que, com sembla que ocorrerà, Hisenda autoritze un sostre de dèficit més alt. Siga com siga, tot indica que aquesta irrigació per part de Madrid permetrà salvar l'any i complir tant amb els bancs com amb els proveïdors.

■ **LA BOLA DEL DEUTE.** Les injeccions de fons per part de l'estat són, però, pa per avui i fam per demà. Els diners procedents de Madrid no són injeccions a fons perdut sinó préstecs que caldrà retornar a mitjà i llarg termini amb interessos (al pla de pagaments a proveïdors se li aplica un interès d'entre el 4,5% i el 5% i al FLA, d'entre el 4% i el 4,5%). Tot plegat està provocant que el deute que va assumint la Generalitat es dispare a cotes mai vistes fins ara. La devolució dels préstecs del FLA, juntament amb l'aflorament de factures fins ara guardades als calaixos, ha provocat que el deute assumit per la Generalitat es dispare fins als 29.000 milions d'euros, quan a principis d'any aquesta xifra se situava en 21.000 milions. Es tracta del volum de deute amb relació al PIB més alt d'entre totes les comunitats autònomes. Per a eixugar-lo caldria destinar-hi durant dos anys consecutius tot el pressupost anual de la Generalitat (13.500 milions d'euros). El problema, doncs, és d'una magnitud gegantina, sobretot si la desconfiança envers la viabilitat financera de la Generalitat no escampa i els mercats continuen tancats durant els pròxims mesos. Es tracta, doncs, d'un dels problemes de més aclaparadors a què el conseller Moragues haja de fer front. A partir de 2014 i fins 2023, el govern valencià haurà de retornar a Madrid 13.000 milions d'euros de capital i 3.900 milions d'euros només en interessos. En una entrevista publicada la setmana passa-

El conseller d'Hisenda, Juan Carlos Moragues, en una reunió del Consell de Política Fiscal i Financera.

da pel portal *valenciaplaza.com*, a una pregunta a propòsit d'aquesta qüestió, Moragues responia: "Com he mantingut sempre, en algun moment caldrà fer un pla d'amortització del deute", però no donava terminis ni detalls.

■ **UN MODEL DE FINANÇAMENT QUE ENS DESSAGNA.** Aconseguir una revisió del model de finançament era, fins fa mig any, una prioritat del govern d'Alberto Fabra. A Moragues, un home de la confiança de Madrid pel seu perfil tècnic, li va encomanar que fera pedagogia en el Ministeri d'Hisenda. I Moragues marxà a Madrid per tractar d'explicar el que a València, a hores d'ara, quasi tothom sap: que el País Valencià ha estat històricament discriminat en el repartiments de fons entre les diverses comunitats autònomes i que aquesta discriminació l'ha dut a endeutar-se fins al nivell que avui coneixem.

L'argumentació verbal ha anat acompanyada de les xifres. L'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques

(IVIE) ha treballat a bastament sobre l'assumpte i ha documentat que, en el període que va de 2002 a 2010, el País Valencià ha rebut del sistema de finançament un 9% menys de recursos que la resta de les comunitats autònomes. Mentre en aquest període un càntabre (el cas més extrem) rebia de mitjana 3.028 euros per any procedent del sistema de finançament, un valencià en rebia 2.256, és a dir, més de 700 euros menys. La mitjana estatal se situa en 2.490 euros per habitant. L'última liquidació del sistema de finançament, la corresponent a l'any 2011, no fa més que reforçar la posició reivindicativa dels valencians. Aquell any, el País Valencià va rebre 1.047 milions d'euros menys que la mitjana de les comunitats autònomes, cosa que situa el nostre territori com el més maltractat, només per darrere de Múrcia i Canàries.

Tanmateix, les xifres no han servit perquè el Ministeri d'Hisenda considere la possibilitat d'avançar la revisió del sistema de finançament. En els últims mesos, el conseller Moragues

i el president Fabra s'han hagut d'empassar les desatencions de Madrid. El menyspreu del Ministeri d'Hisenda ha arribat al punt d'afirmar en una resposta per escrit al líder socialista Ximo Puig que el País Valencià no estava discriminat, a pesar de la contundència de les xifres.

Així les coses, i en contra de la voluntat del Consell, el Ministeri d'Hisenda manté el seu calendari, que inclou revisar el sistema de finançament a mitjan 2015, prenent com a referència la liquidació de 2013. La petició del govern Fabra que la revisió s'aplique amb caràcter retroactiu respecte dels anys 2013 i 2014 ha caigut en sac foradat.

■ **EL DÈFICIT ASIMÈTRIC.** Aparcada completament la revisió del sistema de finançament, el conseller d'Hisenda ho ha fiat tot a aconseguir un sostre de dèficit diferenciat, allò que s'ha acabat catalogant com el "dèficit asimètric". En un principi, el dèficit per a aquest any havia de ser del 0,7%,

però posteriorment es va revisar per a totes les comunitats autònomes fins a l'1,3%. L'executiu valencià aspira que s'amplie encara més aquest límit, a la vista que en les actuals circumstàncies és pràcticament impossible que pugui complir. Per a argumentar la seua postura, Moragues esgrimeix l'infrafinançament històric que ha patit el País Valencià. "Si el finançament no és el mateix, els sostres del dèficit tampoc no poden ser iguals per a totes les comunitats autònomes", és la màxima que repeteix Moragues cada volta que visita Madrid.

El veredict de Montoro arribarà en pocs dies. Abans que acabe el mes està previst que se celebri el Consell de Política Fiscal i Financera on el ministeri s'haurà de pronunciar a favor o en contra de la reivindicació valenciana. La setmana passada, després d'una visita a Madrid, Moragues va afirmar que se sentia "esperançat" respecte la solució, si bé no és menys cert que fins ara cap representant del ministeri no s'hi ha pronunciat favorablement, conscients com són que fixar un dèficit a la carta per al País Valencià –igual que per a Catalunya– pot obrir la caixa dels trons entre les comunitats autònomes que fins ara han complert amb l'objectiu de dèficit i les que no. No atorgar un dèficit asimètric, siga com siga, representaria una bufetada per al govern valencià i molt especialment per a Moragues.

■ **L'INFORME DELS EXPERTS I EL DEUTE HISTÒRIC.** Després de l'estiu hi ha previst que la comissió d'experts nomenada per les Corts Valencianes tinga enllestit el seu informe. Del que s'ha anat filtrant fins ara, se sap que els experts recomanaran al govern valencià reclamar el deute històric, que han estimat en 13.500 milions d'euros. Fins ara, la postura oficial del govern Fabra ha sigut la d'aparcar aquesta reivindicació. Els partits de l'oposició i els empresaris, en canvi, són partidaris de demanar el deute històric i pressionen sobre l'opinió pública. Caldrà veure com el departament de Moragues gestiona la qüestió una volta tinga sobre la taula l'informe dels experts.

Violeta Tena

Julián López (Albacete, 1971) és diputat socialista i portaveu d'economia a les Corts Valencianes. Aquest doctor en ciències econòmiques i professor de la Universitat d'Alacant, que va entrar en política fa dos anys, està convençut que "el deute de la Generalitat és inassumible" i considera que el debat sobre el dèficit asimètric és "artificial".

Després d'un any i mig de viure constantment al tall de la navalla financera, i ara que fa tot just un any que la Generalitat va anunciar que s'acollia al Fons de Liquiditat Autòmic (FLA), podem donar per esclarits els dubtes sobre la viabilitat financera de la Generalitat?

—No, en absolut. En l'actualitat, cap dels problemes de liquiditat no s'ha resolt. El que ha ocorregut és que l'estat ha habilitat mecanismes financers en forma de préstecs gràcies als quals hem pogut pal·liar els problemes de liquiditat més immediats. Però mentre la Generalitat no puga emetre deute i acudir als mercats financers i finançar-se normalment no podem parlar d'una tornada a la normalitat. Hi ha comunitats autònomes com Madrid que han preferit acudir als mercats financers sabent que pagarien un poc més per les seues emissions de deute que si s'acollien al FLA, a canvi de mantenir una certa autonomia. Perquè les injeccions de diners de l'estat comporten l'assumpció de tota una sèrie de con-

PRATS / CAMPS

dicions per part del govern d'Espanya que algunes comunitats com Madrid no volen acceptar.

—Des de la Generalitat s'insisteix que aquesta dependència de l'estat no ens ha fet perdre autonomia.

—Sens dubte hem perdut autonomia, perquè tota la informació que s'ha de remetre, tots els avisos quan hi ha una desviació, la dependència del que dicten des del Ministeri d'Hisenda... comporta una pèrdua d'autonomia. Si el president Fabra volguera desviar-se molt de les directrius de Montoro, no li ho permetrien. Fabra, però, no es desvia perquè al capdavant pertanyen al mateix partit i comparteixen solucions.

—Estem intervinguts de facto?

—Jo, més que d'intervenció, parlaria de condicionalitat, perquè la intervenció és un concepte molt concret que fins i tot està contemplat en la Constitució i que suposaria, a la pràctica, la substitució del govern valencià. Això no ha succeït. El que sí que passa és que estem absolutament condicionats. El president Fabra fa temps que va decidir posar a les mans de Madrid la

“Cal rebel·lar-se contra el govern de Madrid”

seua política econòmica i va renunciar a algunes reivindicacions clàssiques del PP, com el finançament o més inversions de l'estat.

—Hem pogut salvar l'any a costa d'endeutar-nos. S'està gestant una enorme bola de deute que ja arriba als 29.000 milions d'euros. Té cap pla la Generalitat per a amortitzar aquest deute?

—El conseller Moragues va admetre recentment en una entrevista que no existeix un pla d'amortització. El deute que està assumint l'administració autonòmica és inassumible a curt i mitjà termini. És impensable que els calendaris de venciment de deute es complisquen de la manera com estan establerts. A nosaltres només se'ns ocorren dues formes de fer front a aquesta situació.

D'una banda, hi ha la possibilitat que l'estat reconega el dèficit històric de finançament que pateix la Comunitat Valenciana i que, a partir d'aquest reconeixement, una part del deute que estem contraient quede absorbit per l'estat. El que resulta inacceptable és el que passa ara: que alhora que l'estat ens

presta diners ens infrafinança. L'estat ha de reconèixer que l'origen del nostre deute està en l'infrafinançament.

D'una altra banda, complementàriament, caldrà establir mecanismes de refinançament perquè ara mateixa estem generant un efecte bola de neu: l'estat ens presta per a pagar deutes comercials d'ara però ens exigeix des de ja despeses financers i ens exigirà amortitzacions d'aquest capital. Fa un parell d'anys la despesa financera de la Generalitat era de 600 milions i per a aquest any tenim pressupostats 1.200 milions. I per al final de la legislatura tindrem entre 1.300 i 1.400 milions de despesa financera. Estic convençut que l'estat haurà d'articular, sí o sí, mecanismes de refinançament perquè serà impossible assumir aquesta situació acudint només als mercats.

—Situem-nos en 2015. Imagineu que el Partit Popular perd la seua majoria absoluta i teniu l'ocasió de governar. Què proposeu per a sanjar la Generalitat? Només del FLA, en els pròxims 10 anys, caldrà retornar 17.200 milions d'euros.

—En primer lloc, cal actuar per la banda dels ingressos. Darrerament s'ha posat molt d'èmfasi en la qüestió del model de finançament. Ara bé, hi ha altres aspectes que no hauriem de passar per alt. En matèria fiscal hi ha moltes iniciatives que es podrien prendre i que el Partit Popular desprecia, a pesar que està aplicant-les en altres comunitats autònomes més ben finançades. No pot ser que s'apuge l'impost d'hidrocarburs a tots per igual o que l'impost de transmissions patrimonials siga igual per a tots mentre no es prenen mesures per a gravar les rendes més altes. Podriem posar, per exemple, una tarifa creixent de l'impost de transmissions patrimonials, de manera que una persona que adquireix un habitatge per un milió d'euros no pague el mateix que una persona que n'adquireix un de cinquanta mil. També es podria implantar un tipus incrementat per l'adquisició d'obres d'art, antiguitats o embarcacions o tocar l'impost de patrimonis. Per la via dels ingressos, també caldria abordar la qüestió dels fons europeus, ja que en rebem menys que la mitjana.

Pel costat de la despesa, creiem que cal refundar l'administració autonòmica. L'actual administració és encara hereva de la creació de la Comunitat Valenciana als anys vuitanta. El govern del PP no l'ha reorganitzat i ha posat una capa sobre l'altra, de manera que ha acumulat vicis, inèrcies i moltes males pràctiques que han donat peu a fenòmens de corrupció que ens costen diners. Creiem que cal alçar capa per capa i veure quina és l'organització més adient als temps que corren. Això sí que és austeritat i eficiència i no el que ells pregonen.

—Si arribeu a governar, us comprometeu a exigir el deute històric, encara que a Madrid governe el Partit Socialista?

—El 2012, la Comunitat Valenciana ha rebut entre el Pla de Pagaments, el FLA i l'ICO més de deu mil milions d'euros, és a dir, una quantitat equivalent al deute històric acumulat. Castella-Lleó, Aragó o Astúries reben a través del model de finançament uns diners que nosaltres, com que tenim un model de finançament deficient, ens hem de conformar a rebre per la via dels préstecs. El problema és que Montoro i el seu equip creuen que els

PRATS I CAMPS

ensem tornar els diners i, a més, amb interessos. Cal deixar-los clar que no estem disposats a jugar amb aquestes regles del joc, perquè la nostra situació actual deriva d'un mal repartiment dels fons. Cal rebel·lar-se contra qui pretén que retornem uns recursos que ens han hagut de prestar a causa de l'infrafinançament.

Per tant, cal que a l'hora de seure a negociar el deute històric aquesta realitat es pose a sobre de la taula i es tinga en compte. No pot ser que només ens fixem en el que la Comunitat Valenciana deu a l'estat i no en el que l'estat deu a la Comunitat Valenciana. Cal rebel·lar-se en el marc de les institucions, però cal rebel·lar-se. Hi ha maneres d'articular mecanismes perquè ens retornen aquests diners; si no ara, durant la pròxima dècada, que és quan s'haurien de retornar els préstecs que ens han fet. Ara bé, el primer que s'ha d'aconseguir és que Montoro entenga quina és la situació.

—Aquest model de finançament fou aprovat durant l'etapa de govern socialista. Us equivocàreu els socialistes valencians beneint-lo?

—Cal analitzar la situació amb la suficient perspectiva. El model de finançament anterior al de 2008 comportava un dèficit de finançament anual de 1.600 milions d'euros, mentre que l'últim model suposa un dèficit de 1.000 milions. Aquesta millora, però, no és suficient i hem de reconèixer que el Partit Socialista no va ser prou crític

en el seu moment. Ara bé, també és veritat que nosaltres vam donar suport a la creació de la comissió parlamentària d'experts que havia d'analitzar el resultat del model de finançament i que després també ho hem fet amb l'informe que van aprovar on es posa de manifest l'infrafinançament. Posteriorment, i quan encara governava Zapatero, hem presentat a les Corts dues iniciatives per reclamar que s'esmenara la situació del País Valencià. Mentre nosaltres fèiem això, el PP valencià ha sigut incapaç de transmetre als seus companys del Congrés dels Diputats aquesta situació. Per últim, no s'ha de deixar de senyalar que el 2009 el govern valencià es va abstenir en l'aprovació del nou model en el Consell de Política Fiscal i Financera. Ara tothom parla molt malament d'aquell model, però el 2009 el govern valencià ni tan sols no ho tenia clar. Potser nosaltres no vam ser contundents, però és que aleshores era difícil saber del cert quines en serien les conseqüències.

—Durant molt de temps els socialistes van posar l'èmfasi en els grans esdeveniments com a causants de l'endeutament. Tanmateix, un estudi de l'Associació Valenciana d'Empresaris demostra que només 12 de cada 100 euros de deute són atribuïbles als grans esdeveniments. A l'hora de construir el discurs del PSPV-PSOE, no vau errar el tir?

—En primer lloc, tinc una crítica al dit informe: per a analitzar l'impacte

dels grans esdeveniments en el deute financer, només mira les dades de deute fins setembre de 2011. El problema és que el 2012 es produeix un fortíssim increment del deute financer perquè a través del FLA i el Pla de Pagament a Proveïdors aflora deute que fins aleshores era comercial. Estic convençut que, quan es revise aquest càlcul i s'hi incloga 2012, ens trobarem que el dèficit de finançament va explicar poc més de la meitat del deute acumulat.

En segon lloc, cal tenir en compte que molts dels grans esdeveniments que semblaven grans negocis no ho han sigut. Si anem un per un i ho comparem amb el global del pressupost de la Generalitat —tal com fa el PP— és veritat que no semblen molts diners. Però resulta que aquests diners són imprescindibles per a cobrir necessitats tan importants com els menjadors dels xiquets, les ajudes per a llibres de text...

—La Conselleria d'Hisenda reclama un límit de dèficit asimètric. Quin seria per a vosaltres un objectiu de dèficit acceptable?

—No ens agrada gens entrar en aquesta mena de subhasta. Els primers que vam proposar la solució del dèficit diferenciat vam ser els socialistes l'abril de l'any passat durant un debat parlamentari. Ho vaig argumentar davant el conseller [José Manuel] Vela [anterior conseller d'Hisenda] però ens van dir que l'única alternativa era complir el dèficit i arribar a l'1,5%. Amb el pas dels mesos, han hagut d'acceptar que es van equivocar i que ni tan sols amb retallades han estat capaços de complir amb l'objectiu que marcava Madrid. I ara reclamen un dèficit diferenciat! El govern valencià tard a aquest debat i incomplint el dèficit de l'any passat. Si el Consell haguera assumit aquesta reivindicació l'any passat, ara seria més fàcil sostenir la seua postura.

D'una altra banda, el debat sobre la xifra és un debat artificial. Perquè de què ens serveix que ens donen més dèficit si l'única solució que ens ofereixen per a pagar el dèficit addicional són més préstecs? Al capdavall, l'únic que fem és alimentar més la bola del deute. El que de veritat necessitem és finançament en les mateixes condicions que la resta de les comunitats autònomes.

Violeta Tena